

Konec války v jižních Čechách

Historická komise OÚ zaměřila svou pozornost také na dosud málo přímými účastníky doložený konec II. světové války ve Frymburku. Poměrně solidní obraz poskytl překlad autentické německé frymburské kroniky, která je uložena v OÚ v Č. Krumlově. Dále se nám podařilo vypátrat v USA zijícího příslušníka amerického 104. pěšího pluku 26. (Yankeeské) divize Richmonda Crawforda, který se účastnil přímých osvobozovacích bojů ve Frymburku. Vyměnili jsme si s ním několik dopisů a získali tak zajímavá fakta. O získané poznatky se chceme nyní se čtenáři Zpravodaje podělit, neboť konkrétní historická fakta bývají a zřejmě stále více budou tím nejlepším argumentem v řadě sporů.

A) Německá frymburská kronika Po začátku tání muselo obyvatelstvo, staré a mladé, kopat díry do země podél všech silnic a cest pro střelce pancéřových pěstí. Mezi silnicemi do Krumlova a Černé byl vykopán dlouhý příkop. Na "Černé vrchu" (Tábor míru - pozn. hist. komise) byly vykopány 4 podzemní bunkry, byly rozšířeny uzávěry silnic. Východní a západní fronty postupovaly stále blíže.

Již tvrdili někteří, že vzdálené hřmění nepochází samo více od leteckých bomb, nýbrž od nepřátelského dělostřelectva. .

Říkalo se, že v Dolní Vltavici jsou již Američané. Vydal jsem se do Dolní Vltavice a tam byl všude klid, pouze žebříňáky byly vystrčeny z domů na loukách. V Pestríci byli ale skutečně. Hřmění dělostřelby znělo v Dolní Vltavici stejně tak daleko jako ve Frymburku. Přešlo několik dní a Američané nepřicházeli, také německá ustupující fronta přes nás nepřešla.

Pravděpodobně se zastavili a přenechali nás Rusům.

Pan okresní vedoucí přišel a musel pamětihodným způsobem vyslechnout od shromážděných žen, že si Frymburk nepřeje, aby obec byla bráněna. V noci byly vidět záblesky dělostřelby nad Šumavou.

Dne 6. května 1945 v neděli v 10 hodin vstoupila do Frymburka americká armáda V 930 hod. bylo řečeno: "Jděte do sklepů, od Výtoně přijíždějí tanky." Málo lidí šlo do sklepů, všichni se ptali: "Budou uzávěry uzavřeny?" Jeden nadporučík a jeden poručík stáli připraveni bránit most. Jeden kulomet střílel na tanky, mohl být umístěn venku u "Sviňského rypáku" na levém břehu Vltavy.

Američané jeli také se samochodnými děly po silnici k prvním domům. Lidé, kteří šli z Dětského domova se museli vrhnout na zem. Jeden muž byl zraněn. Dvě německá auta přešla po mostě a vzala s sebou z mostu důstojníka. Odjeli směrem k Malšínu.

Byly vylomeny dveře do věže a směrem k Výtoni byl vyvěšen bílý prapor, kulomet umkl. Americká pěchota šla přes pole poněkud před prvním tankem. Velitel Národní obrany, místní stranický vedoucí a starosta nesli vstříc přes most bílý prapor.

Američané vystoupili a přijali viditelné předání obce. Lidé stáli na svahu u školy, aby viděli co bude nyní následovat.

Američané prozkoumali most, pokud jde o jeho nosnost. Jeden tank jel opatrně pět3S most, ale probořil se před prvním pilířem. Leží ještě dnes na břehu.

Bílí prapor na kostelní věži byl stažen, zástupci Američanů vešli nyní do obce.

Uviděl jsem, jak se něco nad bankou (mohla tam být kancelář) za lesklo, jeden četník vzal poboční zbraň a hodil ho na silnici. Toto můžeme vítězi zajisté poskytnout, přesto ale moje srdce při tom krvácelo Čeho se opatrní od počátku báli a museli bezbranně přihlížet, nyní nastalo: se zhroucením národního socialismu bylo s sebou stržen do propasti nejen Velkoněmecko, nýbrž i to Německo a to Rakousko, které bylo dříve uznáváno v celém světě. Vidím, jak jsou páleny prapory s hákovým křížem.

Most byl již vylepšen, auta plní obec a tanky se zdržují ve Frýdavě. Bylo nařízeno vyvěsit bílé prapory na domech, od Božího domu to nebylo vyžadováno. Jestě téhož dne byla sloužena pro katolíky americké armády v kostele mše se sv. přijímáním. Májová pobožnost se nesměla konat pro zákaz vycházení. Vesnice byly projížďeny auty a domy byly prohledávány kvůli zbraním.

Od 7. května mohly být slouženy mše svaté teprve od 8 hodin. Pošta a železnice byly zastaveny. Od 8. května mohli lidé navštěvovat služby Boží přes zákaz vycházení. Domy musely být pro vojsko úplně vyklizeny. Bylo slyšet, že ruská armáda pronikla až do Kaplice. Mnoho majitelů pozemků v následujícím čase trpělo tábory na svých pozemcích.

Rusové, kteří s námi bojovali, táboří v "Puffer" (oblast pod nynějším lyžařským vlekem - pozn. hist. komise) s mnoha koňmi. Lesní stromy byly odkorněny, aby mohlo být přikryto noční ustájení.

Maďarská sanitní jednotka táboří ve Frýdavě, na lukách je vidět mnoha koní. Velký tábor pro německé vojáky byl zřízen od silnice na Sv. Tomáš dolů směrem k Vltavě. Lehce lze získat koně.

Hřbitov automobilů se vytvořil před obcí mezi silnicemi na Krumlov a Černou, v americkém táboře mezi silnicemi na Krumlov a Malšín.

Tábor pracovní služby je také přirozeně obsazen (v roce 1939 - 1942 byl zřízen dřevěný barákový tábor RAD = Německé pracovní služby v oblasti dnes zámé jako Tábor míru - pozn. hist. komise).

Školáci a větší děvčata vidím jezdit na koních s americkými vojáky.

Dne 11. června: Dorazilo 8 mužů československého četnictva. Vykonávali s Američany bezpečnostní službu.

8) Americký voják Richmond Crawford Naše jednotka přešla přes most na cestě z Rakouska a ve Frymburku se zdržela asi 2 - 3 dny. Ve 23:45, večer předtím než oficiálně skončila válka, jsem střežil severní konec mostu a můj nadřízený desátník jeho jižní konec. Měli jsme rozkaz nenechat přes něj nikoho přejet. Ve 23:45, 15 minut před koncem války, jsem se podíval přes most a spatřil, jak ke mně přijíždí nákladní auto. Myslel jsem, že ho mohu nechat projet, protože ho nechal projet i desátník na opačném břehu.

Když nákladník přijel až ke mně, zastavil, řidič se vyklonil a zeptal se dokonalou angličtinou, kde je velitelství. Řekl jsem mu, aby jel asi 100 metrů dál po silnici, tam zabočil vpravo a dalších 100 metrů pokračoval do kopce, potom zabočil doprava, jel dalších 50 metrů, a tam že je naše velitelství. Asi po pěti minutách, ještě v době trvání války, ke mně přijel v jeepu náš kapitán (cestou přesně opačnou než v předchozím popisu) a křičel: "Proč jste pustil ten nákladník přes most?" Zeptal jsem se ho, co se děje a on odpověděl, že v něm byl asi tucet německých vojáků s kulomety, ručními granáty a dostatkem munice, aby vyhodili celé velitelství do vzduchu. Naštěstí, jak dodal, se přijeli vzdát. "A teď mi povězte," znovu se zeptal, "proč jste je nechal přejet přes most?" Má odpověď zněla: "Myslel jsem, že to jsou Američané, pane."

R. Crawford přikreslil do dopisu i náčrtek popisované situace, který dobře koresponduje s dosavadními poznatky, že prvosledové jednotky am. armády sídlily ve staré škole u kostela a teprve druhosledové, zajišťovací jednotky se usídlily v Táboře míru.

Velice pěkný dopis napsalo svém působení v Čechách:

Milá matko a tatínku, dnes za úsvitu jsme naložili nákladní auta a vůbec jsme nevěděli, kam pojedeme. Jeli jsme několik hodin a cestou jsme projížděli městečky, podél naší cesty vyšli do ulic lidé, mávali nám a zdravili nás.

Vlály české, americké a ruské prapory a přes ulice byly natažené transparenty s nápisy "Vítáme naše hosty". V jedné vesničce, kterou jsme projížděli, byl nápis "We will beg you" (budeme vás prosit).

Zřejmě tam byl někdo, kdo uměl pár slov anglicky, a tímhle chtěl vyjádřit svou vděčnost. Nikdo nevěděl, co má ten nápis znamenat, ale chápali jsme, že to zřejmě mělo být "vítejte".

Pozdě dopoledne jsme dorazili do města Budějovic, ležícího jižně od Plzně a Prahy. V porovnání s těmi, kde jsme dosud byli, bylo poměrně velké. Všichni se vyhrnuli do ulic podívat se na nás, a když jsme zastavili, muži i ženy od šesti do šedesáti se rozkřičeli kolem celého nákladníku. Nosili víno, koláče, ředkvičky a především květiny. Naš nákladník byl tak vyparáděný, že vypadal jako alegorický vůz. Mnohá

děvčata měla takovou radost, že nás vidí, že po stranách vyskakovala nahoru a líbala naše kluky. Jednoho tak rozrušilo, když dostal polibek od děvčete, že z nákladáku dočista sletěl.

Většina pěti až desetiletých na sobě měla pro tuhle příležitost mnohobarevné oblečení a ve vlasech věnečky nebo květiny. Některé ženy od dvanácti do šedesáti byly oblečené do stejných charakteristických krojů, ale většinou byly mladší. Tou dobou už jsme měli fotoaparáty venku a fotili jsme ty prazvláštní obyvatele téhle malé země. Mnozí z nich měli také fotoaparáty a vyprávěli nám, že na tenhle den už čekají šest let, a celou tu dobu je měli schované, aby je Němci nezabili. Chvilku jsme čekali hned za hranicemi města, pozorovali jsme kolem procházející obyvatele a ze všech sil jsme se s nimi snažili domluvit a vzájemně se vyfotit.

Potom nadešla ona velká hodina. Naskákali jsme do nákladáků zasypaných květinami a vyrazili do centra na náměstí, kam se na nás přišlo podívat snad celé město. V životě jsem tolik neviděl, a byli to ti nejšťastnější lidé, jaké jsem kdy spatřil, protože Němci odešli už předešlé noci. Tak na nás čekali v centru města, alespoň se tak dalo usuzovat podle jejich počtu. I tady bylo spousta fotoaparátů:

velké, malé, filmové kamery i veliké starodávné přístroje na stojanu. Jen za těch patnáct minut, kdy jsme projížděli kolem náměstí ve slavnostním průvodu, muselo být těch fotek snad deset tisíc.

Když se stmívalo, museli jsme zastavit na noc. Samozřejmě, že i v posledním městě byla kapela. I tady na nás lidé žádali, abychom u nich zůstali, jen s tím rozdílem, že tentokrát jsme nabídku přijali.

Rozdělili jsme se po dvou vojácích do každé rodiny a ti, kteří nás získali, se považovali za nejšťastnější v celém Československu. Měl jsem čerstvá vejce a chladné čerstvé mléko a pár dalších věcí, které neumím pojmenovat. Ať to bylo cokoli, bylo to dobré. Po večeři jsme se zase sešli a dozvěděli jsme se, že ve vedlejší vesnici pořádají na počest vítězství tancovačku pro vojáky, pokud nějakí přijdou. Shodli jsme se v tom, že nesmíme ty, kteří na nás celý den čekali, zklamat, a tak jsme tam vyrazili a s sebou jsme nákladákem přivezli polovinu obyvatel naší vesnice. Byli z té jízdy celí nadšení a celou cestu výskali a hulákali.

Tady nás přivítala kapela, a sotva jsme seskočili z nákladáku, nacpali nás do jedné malé hospody a zase nás krmili. Vzali jsme si už jen za zdvořilosti, tou dobou už jsme byli nacpaní. Ale naštěstí mi nedalo moc práce odsunout další chladné mléko a koláče stranou. A zatímco jsme uvnitř jedli, kapela se rozestavěla venku. Muži se trochu umyli, protože touhle dobou už měli tváře samý prach.

Když kapela spustila, vyšli jsme ven. Lidé utvořili velký kruh a začalo se tančit přímo na ulici. Jedna dívka mě žádala o tanec. Samozřejmě jsem jí nerozuměl ani slovo, ale o co jde, jsem pochopil okamžitě. Ještě jsme netančili ani minutu, když přišla další a vystřídala ji. A potom další. Tak to bylo nejen se mnou, ale s každým z nás.

Jeden z našich chlapců se trochu styděl, když ho děvče požádalo o tanec, a tak se vymluvil, že ho bolí noha. Já sám neměl tušení, jak to zvládnou, protože jsem polku nikdy předtím netančil. Ale všichni jsme ji brzy zvládli docela slušně, jenže potom jsme se zasekli na valčíku.

Když se setmělo, odešli jsme k radnici, kde začal tanec na počest vítězství. Všude byla výzdoba z českých, amerických a ruských vlajek.

Později večer dorazili nějakí Rusové, zasalutovali nám a potřáslí si s námi rukou. Ruští důstojníci pro sebe měli zvláštní stůl a pozvali k němu všechny americké vojáky. Přijali jsme a pivo bylo vystřídáno sarsparillou (osvěžující nápoj z kořínků tropické rostliny rostoucí v Americe). Kouřili jsme jejich cigarety a oni zase naše. Jeden z našich chlapců hrál nějakou americkou písničku na akordeon a Rusové zpívali. Utvořili jsme řadu na tanec conga (Uihoamerický tanec afrického původu), vtáhli jsme děvčata mezi sebe a ukázali jim, jak na to. Rusové na oplátku předvedli několik ruských tanců včetně slavného kozáčka, což se málokdy vidí a je to opravdové potěšení pro oči.

Jeden z kamarádů hned zkraje večera poznamenal, že jestli je tohle válečná sláva, měli bychom začít další válku. Já na to, že jsme všemi deseti pro. To bylo kolem desáté. Když jsme ve dvě ráno odcházeli, povídám mu, že jsem si to rozmyslel. Pomůžu mu další válku vybojovat, ale tohle už znova nezvládnou. Byl jsem k smrti utahaný, ale později se dozvěděl, že to trvalo až do šesti ráno.

A tak jsme odjeli zpátky do našeho městečka, a tam už byli lidé vzhůru a čekali na nás. Ptali se, jestli chceme před spaním něco k jídlu. Byli jsme moc unavení, než abychom jedli, takže se šlo rovnou do postele.

Tihle lidé trpěli šest dlouhých let okupace armádou dobyvatele. Sami nemají nic a možná ještě miň, ale to málo nám ještě nabízejí. Když u nich jíme, berou si jídlo doslova od úst, ale dělají to rádi, protože tímhle způsobem projevují ocenění nám, kdo jsme je osvobodili.

Zatím sbohem, líbá vás Dick